

К.е.н. Булкот Г.В., магістр Богинська К.В.

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана», Україна*

Особливості контролю доходів та витрат бюджетних установ

Бюджетні установи в ході провадження своєї діяльності безпосередньо впливають на стан державних коштів, що визначає потребу у посиленні контрольних функцій за доходами і витратами цих установ. Інформація про доходи необхідна для розуміння повноти формування фінансових ресурсів, які необхідні для виконання бюджетною установою покладених на неї функцій. Водночас інформація про витрати бюджетних установ необхідна для підтвердження ефективності, раціональності та цільового використання бюджетних коштів. Органами, що здійснюють державний зовнішній фінансовий контроль (аудит), є Рахункова палата України та Офіс фінансового контролю (раніше - Державна аудиторська служба України - ДАСУ).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів. Згідно з ст. 7 Закону України «Про Рахункову палату» від 02.07.2015 № 576-VIII об'єктами контролю Рахункової палати є державні органи, органи місцевого самоврядування, інші бюджетні установи, фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, Національний банк України та інші фінансові установи [4]. Однак, основним органом, що здійснює контроль діяльності бюджетних установ, є Офіс фінансового контролю (ДАСУ). Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 03.02.2016

№ 43 «Положення про Державну аудиторську службу України» Офіс фінансового контролю (ДАСУ) реалізує державний фінансовий контроль через здійснення: державного фінансового аудиту, перевірки закупівель, інспектування (ревізії), моніторингу закупівель [3].

Основними завданнями контролю доходів та витрат бюджетних установ є: визначення законності формування кошторису, перевірка дотримання порядку виконання кошторису, дотримання ефективності та цільового використання бюджетних коштів та перевірка повноти та правильності відображення інформації про доходи і витрати в бухгалтерському обліку. Здійснення контролю за доходами та витратами передбачає перевірку дотримання нормативних документів, повноти й правильності заповнення облікових реєстрів, а також достовірності відображення всіх господарських операцій в цих реєстрах.

До основних нормативних документів, які бюджетна установа має дотримуватись у ході провадження своєї діяльності, можна віднести такі: Бюджетний кодекс України, Закон України «Про публічні закупівлі», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ», НПСБОДС 124 «Доходи», НПСБОДС 135 «Витрати», Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі» тощо. Крім нормативних, у ході здійснення контролю за доходами та витратами перевіряються повнота та правильність заповнення облікових джерел, до них відносять: накладні, акти наданих робіт, виконаних послуг, розрахунково-платіжні відомості, таблиці обліку робочого часу, платіжні доручення, виписки з реєстраційного рахунку, меморіальні ордери, книга «Журнал-головна», Баланс, Звіт про фінансові результати, кошториси тощо. Процедури контролю за доходами і витратами розпорядників бюджетних коштів передбачають два етапи. Перший етап полягає у визначенні законності формування кошторису бюджетної установи, перевіряється правильність розрахунку сум витрат, що плануються та

віднесення їх до КЕКВ, правильність оформлення самого кошторису, перевіряється наявність затвердженого плану асигнувань, відповідність зазначеної суми асигнувань даним лімітної довідки про бюджетні асигнування та відповідність показників кошторису даним плану асигнувань установи.

Другий етап полягає у здійсненні перевірки дотримання виконання затвердженого кошторису. На даному етапі відбувається перевірка правильності документального оформлення операцій та відображення їх в обліку, наявність договорів, актів, накладних, іншої документації, що підтверджує факт здійснення операції, перевірка повноти відображення сум в меморіальних ордерах [2].

Отже, центральною ланкою бюджетного процесу є бюджетні установи, діяльність яких спрямовується на здійснення важливих функцій, пов'язаних із наданням соціально-значимих послуг населенню і фінансується за рахунок Державного чи місцевого бюджетів. Таким чином, для ефективного, раціонального та цільового використання бюджетних коштів необхідно посилити контрольні функції за збереженням власності держави, а саме за доходами та витратами бюджетних установ.

Література:

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456- VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 10.04.2020).
2. Крупко М. П. Державний фінансовий контроль доходів і витрат суб'єкта державного сектора на прикладі Сварицевицької сільської ради. Молодий вчений: наук. журн. 2017. №5 (45). URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/143.pdf>.
3. Положення «Про Державну аудиторську службу України»: постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF> (дата звернення 10.04.2020).
4. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19> (дата звернення 10.04.2020).